

*Društvo za politična,
gospodarska, razvojna,
socialna, kulturna
in etična vprašanja*

FORUM21

*Nazorjeva ulica 6
1000 Ljubljana
Slovenija*

Zemlja - naše bogastvo ali breme?

Društvo Forum 21, 26. januarja 2010 ob 17:00 v Ljubljani

Člani panela: dr. Milan Pogačnik, minister, dr. Anton Prosen, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, dr. Marjan Kotar up. prof., dr. Marina Pintar, Biotehniška fakulteta in dr. Franc Lobnik, predsednik Sveta za varstvo okolja RS, moderator pogovora.

5. Dr. Marina Pintar, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Izhodišča za pogovor:

Pritisk na kmetijska zemljišča v primestnem okolju – urbanizacija, je nedvomno najbolj viden in obsežen proces spreminjanja kmetijskih zemljišč v Evropi in tudi pri nas. Preko 70 % evropske populacije živi v mestih in 80 % procesa preseljevanja se je dogodilo v zadnjih 50 letih (EEA, 2006), zato so kmetijska zemljišča v primestnem (peri-urbanem) prostoru najbolj izpostavljena pritisku urbanizacije.

- V okviru 6. okvirnega programa poteka projekt PLUREL (Peri-Urban Land Use Relationships-Strategies and Sustainability Assessment Tools for Urban-Rural Linkages) (www.plurel.net), v katerem sodelujejo tudi slovenski raziskovalci in katerega cilj je razviti nove strategije in orodja za prostorsko načrtovanje, ki so nujni za razvijanje trajnostne rabe zemljišč v primestnem okolju. V okviru projekta PLUREL je pritisk na kmetijska zemljišča zaradi urbanizacije definiran kot eden največjih problemov primestnega prostora v Evropi in tudi v Sloveniji. Zaradi urbanizacije v Sloveniji izgublamo največkrat najboljša kmetijska zemljišča in če ne bomo temeljiti spremenili sistema načrtovanja prostora, ki bo v osnovi vključeval tudi varovanje najboljših kmetijskih zemljišč, bo tako tudi v prihodnje.

- Slovenija je na repu evropskih držav po površini obdelovalnih zemljišč. Imamo jih le še 884 m²/prebivalca, kar normativno ne zadošča za samooskrbo, za kar bi v naših okoljskih razmerah na prebivalca potrebovali od 2000-3000 m² obdelovalne površine. Zato je še toliko bolj pomembno, da pridelovalni potencial obstoječih obdelovalnih kmetijskih zemljišč v največji možni meri izkoristimo, seveda v skladu z dobrimi okoljskimi standardi. Kmetijstvo je večfunkcionalna dejavnost. Ob bok včasih edini poznani in priznani funkciji – pridelavi hrane za prebivalstvo, se zadnja

desetletja postavlja vse pomembnejša funkcija vzdrževanja krajine in habitatov in s tem povezane biodiverzitete. Trajnostni razvoj manjšega ali večjega območja (kraja, občine, regije, države, itd.) temelji na uravnoteženju okoljskih zahtev in socialnega ter ekonomskega razvoja. Dejavnosti vseh treh sektorjev imajo določene zahteve po istih naravnih virih – npr. zemljišča. Za kmetijstvo je drugi najpomembnejši naravni vir voda, za katerega se mora prav tako dogovarjati in doseči konsenz z ostalimi uporabniki. Usklajevanje in iskane konsenza med različnimi uporabniki za isti naravni vir in dodatno za več različnih naravnih virov je zelo kompleksen proces, ki poleg časa zahteva tudi ustrezno pravno podlago.

Izhodiščni predlog kmetijske stroke pri tem bi lahko bil najti kompromis, da bo kmetijstvo lahko razvita ekonomska dejavnost, ki sama po sebi najbolje varuje najboljša kmetijska zemljišča in hkrati igra pomembno vlogo tudi pri ohranjanju okolja in narave.

Forum 21 je neprofitna ustanova civilne družbe, ki želi s skupnimi premišljanji o trajnejših družbenih procesih doma, v Evropski uniji in v globaliziranem svetu prispevati k osnovam za kompetentno izbiro dolgoročnih razvojnih usmeritev na Slovenskem in v mednarodnem prostoru. Pri svojem delu se opira na svobodomiselno duhovno in kulturno tradicijo, ki spoštuje raznolikost nazorov, političnih pogledov, veroizpovedi in narodnosti na slovenskih tleh.

www.forum21.si